

Brief aan de leden
T.a.v. het college en de raad

Datum
17 mei 2017
Ons kenmerk
BB/U201700352
Lbr. 17/028
Telefoon
(070) 373 8393
Bijlage(n)
3

Onderwerp
Gezamenlijke gemeentelijke uitvoering

Samenvatting

Gezamenlijk werken aan uitvoeringskracht is voor gemeenten van groot belang om tegemoet te kunnen komen aan de verwachtingen van de samenleving. Door samen te werken aan het vernieuwen en versterken van de uitvoeringskracht kunnen gemeenten hun uitvoeringskracht vergroten en risico's reduceren. Sommige vraagstukken zijn eenvoudigweg te complex om lokaal goed te kunnen oplossen; op andere vraagstukken is voordeel te behalen door het met elkaar te organiseren. Samen werken aan uitvoeringskracht is tevens een uitgangspunt dat u heeft onderstreept in de Buitengewone Algemene Ledenvergadering van november 2016 en dat ook niet nieuw is in de vereniging.

Voor u liggen drie voorstellen ter besluitvorming, die verder bouwen op de besluitvorming uit de Buitengewone Algemene Ledenvergadering. Zij geven invulling aan de gezamenlijke uitvoering door gemeenten. De voorstellen zijn verdeeld over drie onderdelen:

- A. Instellen College van Dienstverleningszaken en statutenwijziging
- B. Uitwerking Fonds Gezamenlijke Gemeentelijke Uitvoering
- C. Activiteiten 2018 gezamenlijke gemeentelijke uitvoering

Deze voorstellen worden nader toegelicht in de drie bijlagen bij deze ledenbrief.

Aan de leden

Datum

17 mei 2017

Ons kenmerk

BB/U201700352

Lbr. 17/028

Telefoon

(070) 373 8393

Bijlage(n)

3

Onderwerp

Gezamenlijke gemeentelijke uitvoering

Geacht college en gemeenteraad,

Gemeenten hebben een sleutelpositie in maatschappelijke opgaven

Of het nu gaat om opvang van vluchtelingen of veiligheid, om de juiste zorg thuis of om duurzaam bouwen: gemeenten hebben een sleutelpositie op tal van maatschappelijke opgaven. Door te kiezen voor een integrale benadering ingegeven vanuit de praktijk, kunnen we deze opgaven samen met anderen verder helpen. De uitvoeringspraktijk beïnvloedt daarmee sterk de bestuurskracht. En daarmee spreken we van een omkering van hoe we Nederland besturen.

De vraagstukken op lokaal niveau zijn divers, complex en breiden zich voortdurend uit. Deze vragen om nieuwe oplossingen en werkprocessen waarbij de informatiecomponent aan belang toeneemt, zoals bijvoorbeeld bij de decentralisaties in het sociaal domein en de Omgevingswet. Door de technologie en digitalisering die de informatiesamenleving kenmerkt, veranderen bovendien relaties, werkwijzen en verwachtingen van inwoners en ondernemers over het handelen van de overheid. Beide ontwikkelingen vragen in samenhang voortdurend aandacht en bieden kansen voor het versterken van de uitvoeringskracht van gemeenten.

Samen sterker: belang van samen werken neemt toe

Gemeenten kunnen de uitvoeringskracht vergroten en risico's reduceren door samen te werken aan het vernieuwen en versterken van de uitvoeringskracht. Sommige vraagstukken zijn eenvoudigweg te complex om lokaal goed te kunnen oplossen; op andere vraagstukken is voordeel te behalen door het met elkaar te organiseren. Voordeel in termen van verbetering van de kwaliteit en toegankelijkheid van de dienstverlening aan bewoners en ondernemers, versterking van de samenwerking in uitvoeringsketens, minder afhankelijkheid van de leveranciersmarkt, kunnen voldoen aan technologische vernieuwing en kostenbesparingen. Het samen werken aan uitvoeringskracht is van groot belang om tegemoet te kunnen komen aan de verwachtingen van de

samenleving. Een uitgangspunt dat u overigens heeft onderstreept in de Buitengewone Algemene Ledenvergadering van november 2016 en dat ook niet nieuw is in de vereniging. Dit principe was ook al geborgd in de Digitale Agenda 2020 en eerdere besluiten van de ALV, zoals de inrichting van de Informatiebeveiligingsdienst.

Nieuwe samenwerkingsvorm: Samen Organiseren

De vernieuwing en de kracht van de uitvoeringspraktijk zit in de bottom up opschaling. Om met elkaar die opschaling bottom up goed vorm te kunnen geven en aan de versnelling, verbreding en verbinding gevolg te kunnen geven, stellen we een nieuwe samenwerkingsvorm voor: Samen Organiseren.

Samen Organiseren is een nieuwe werkwijze, vormgegeven vanuit de uitvoeringspraktijk en de vraagstukken die hierin spelen, om samen te werken aan een eigentijdse, kwalitatieve en efficiënte gemeentelijke uitvoering. Digitalisering van de dienstverlening en informatievoorziening van gemeenten zijn hierin een onderdeel. Betere verbindingen maken tussen gemeenten, oppakken van gedeelde belemmeringen en zorgen voor standaardisering van processen zijn daarbij de kernactiviteiten van Samen Organiseren.

De kern daarvan is: opschalen en niet uitrollen.

Samen Organiseren is hierin het vliegwiel voor het verbinden en versnellen van de kwaliteitsverbetering van de gezamenlijke gemeentelijke uitvoering, op het terrein van dienstverlening, informatievoorziening en medebewindstaken zoals Werk, Zorg, Inkomen, Belastingen en Omgevingswet.

De nieuwe werkwijze kenmerkt zich door een grote betrokkenheid en sturing van gemeenten zelf, onder meer in de vorm van:

1. van onderaf aandragen van projecten en vraagstukken.
2. directe beïnvloeding en besluitvorming op wat er gezamenlijk wordt uitgevoerd.
3. een Taskforce vanuit gemeenten die processen kan initiëren, aanjagen en versnellen.
4. een eigen governancestructuur, in de vorm van een College van Dienstverleningszaken
5. commitment op een aantal structurele investeringen.

Collectieve activiteiten met elkaar organiseren, is niet nieuw. De werkwijze waarop we dat nu willen doen, wel. Samen Organiseren is een ontwikkelgerichte aanpak, die goed wordt gemonitord en periodiek wordt geëvalueerd. Er wordt gekozen voor een stuurperiode van vier jaar. Belangrijk is de ruimte te houden voor bijstellingen, als de opgedane ervaringen in de praktijk daar om vragen. Deze ervaringen kunnen ook input opleveren voor het traject waarin meer fundamenteel wordt nagedacht over de toekomstige governance van de VNG.

Uitwerking van de besluiten van de BALV 2016

Tijdens de BALV 2016 heeft u besloten het organiseren en faciliteren van Samen Organiseren als functie aan de doelstellingen van de VNG toe te voegen en in dat kader het bestuur de opdracht gegeven een Taskforce in te stellen. Tevens heeft u het principebesluit genomen tot een technische omzetting van de uitnamen uit het Gemeentefonds te komen. U heeft opdracht gegeven om voor besluitvorming in de ALV in juni 2017 voorstellen uit te werken om gezamenlijk te werken aan uitvoeringskracht in de vorm van collectieve activiteiten. Hierbij is specifieke aandacht voor Samen Organiseren, dat de kracht van gemeenten zelf benut en als vliegwiel werkt. Deze voorstellen gaan over de governancestructuur, waaronder het instellen van een College van Dienstverleningszaken, over de uitwerking van de technische omzetting voor de uitnamen Gemeentefonds en over de

activiteiten die in het kader van de gezamenlijke gemeentelijke uitvoering in 2018 uitgevoerd worden.

De uitwerking van de besluiten van de BALV van 2016 liggen nu ter besluitvorming voor met de voorstellen A: Instellen College van Dienstverleningszaken en statutenwijziging, B: Uitwerking Fonds Gezamenlijke Gemeentelijke Uitvoering en C: Activiteiten 2018 gezamenlijke gemeentelijke uitvoering. De uitwerking is tot stand gekomen vanuit de wensen en behoeften van de uitvoeringspraktijk en is getoetst in diverse gremia, zoals de provinciale ledenvergaderingen, diverse bijeenkomsten, ook van beroepsverenigingen, en tijdens workshops gegeven onder meer tijdens het congres Digitale Agenda 2020.

Concrete uitwerking in voorstellen

Voorstel A: Instellen College van Dienstverleningszaken en statutenwijziging

Om Samen Organiseren vorm te geven wordt binnen de governance van de VNG een nieuw bestuurlijk college ingesteld: het College van Dienstverleningszaken. Deze adviseert het bestuur over het vaststellen van standaarden voor de gemeentelijke uitvoering (waaronder ICT-oplossingen, werkprocessen, koppelvlakken, architectuur etc.) en het initiëren van projecten (gebundeld in een vierjarig programmaplan; de 'veranderagenda') die versnelling in opschaling tot stand brengen. Het einddoel is dat meer gemeenten sneller de ontwikkelde voorzieningen gaan gebruiken die de toegankelijkheid en kwaliteit van de lokale dienstverlening verbeteren. Het College van Dienstverleningszaken monitort de uitvoering van deze projecten uit het programmaplan en rapporteert daarover aan bestuur en ALV. Zij laat zich ondersteunen door de Taskforce Samen Organiseren met vertegenwoordigers uit de gemeentelijke uitvoeringspraktijk, beroepsverenigingen en ketenpartners.

Het College van Dienstverleningszaken zal naast de commissie Dienstverlening en Informatiebeleid functioneren, zij hebben een sterke onderlinge relatie. De commissie houdt het primaat op het gebied van advisering aan het bestuur met betrekking tot de strategie, het beleid en de lobby rondom het brede thema Informatiesamenleving. Zij zal vanuit bestuurlijk-strategisch perspectief nadenken over een passend antwoord op de uitdagingen die op dit terrein op gemeenten af komen, volgt wat er rondom dit thema in bestuurlijk Nederland aan initiatieven en activiteiten ontwikkeld wordt en adviseert het bestuur hierover. In nauwe samenspraak met de Taskforce en het College van Dienstverleningszaken wordt de interactie met de uitvoeringspraktijk georganiseerd.

Voorstel B: Uitwerking Fonds Gezamenlijke Gemeentelijke Uitvoering

Vanaf 2018 is het niet meer mogelijk om uitnamen uit het Gemeentefonds rechtstreeks aan de VNG toe te kennen. Om mogelijk te maken om collectief een aantal al langer lopende gezamenlijke activiteiten, onder andere uit de Digitale Agenda 2020, te blijven verrichten en nieuwe toe te voegen, wordt conform het besluit in de BALV 2016 een Fonds Gezamenlijke Gemeentelijke Uitvoering ingesteld. Het gaat hier om een technische omzetting die als zodanig kostenneutraal is voor de leden. De activiteiten in het kader van de gezamenlijke gemeentelijke uitvoering worden daarmee na besluitvorming in de ALV uit dit fonds gefinancierd.

Alle projecten zullen worden voorgelegd aan de ALV, soms met een meerjarig karakter vanwege de benodigde investeringen. Hiermee wordt voor gemeenten de controle en grip op de inhoud vergroot, bovendien zorgt dit voor continuïteit van de uitvoering van de (meerjarige) projecten. Na besluitvorming in de ALV wordt de bijdrage aan het fonds bij gemeenten in rekening gebracht. De

betaling van de individuele gemeentelijke bijdrage aan het Fonds Gezamenlijke Gemeentelijke Uitvoering volgt uit het lidmaatschap van de VNG. Het bestuur heeft eerder opdracht gegeven om de werking van de huidige governance te evalueren. Hierin wordt de stemverhouding voor besluiten over de begroting van het fonds in de ALV meegenomen. Te allen tijde wordt verantwoording afgelegd aan de leden via de ALV.

Voorstel C: Activiteiten 2018 gezamenlijke gemeentelijke uitvoering

Tot slot wordt de ALV gevraagd besluiten te nemen over de uitvoeringspraktijk van 2018 en verder. Het gaat hierbij om de omvang en inhoudelijke onderbouwing van gezamenlijke activiteiten in 2018, gefinancierd uit het fonds. Een groot aantal van deze activiteiten zijn door eerdere ALV's besloten en lopen door in 2018. Er worden ook enkele nieuwe activiteiten aan toegevoegd. Daarbij wordt tevens vastgesteld welke versnellingsimpulsen Samen Organiseren gaat oppakken, onder andere op het terrein van kennisdeling en implementatieondersteuning. Van onderop zijn projecten en vraagstukken aangedragen en er vindt besluitvorming plaats over wat er gezamenlijk wordt uitgevoerd. Er wordt een ordening aangebracht in de activiteiten in 2018, die aansluit op de bedoeling van Samen Organiseren. Deze ordening leidt tot ontschotting, flexibiliteit, slagkracht en generieke sturing om beter in te spelen op actuele ontwikkelingen.

Uitwerking voor de ALV

Voor u liggen voorstellen ter besluitvorming verdeeld over drie onderdelen:

- A. Instellen College van Dienstverleningszaken en statutenwijziging
- B. Uitwerking Fonds Gezamenlijke Gemeentelijke Uitvoering
- C. Activiteiten 2018 gezamenlijke gemeentelijke uitvoering

Deze worden nader toegelicht in de drie bijlagen die zijn toegevoegd.

Hoogachtend,
Vereniging van Nederlandse Gemeenten,

mr J.H.C. van Zanen
Voorzitter VNG